

austrijski kulturni forum^{beg}

**Deutschsprachige südslavische
Forschungen
im 20 Jahrhundert**

Ausstellung 20. Oktober – 7. November 2003
in der Universitätsbibliothek “Svetozar Marković”

Goethe-Institut Belgrad
Österreichisches Kulturforum Belgrad
Universitätsbibliothek “Svetozar Marković”
Serbische Nationalbibliothek

Belgrad
2003

Јужнословенска истраживања на немачком језику у 20 веку

Изложба 20. октобар – 7. новембар 2003
у Универзитетској библиотеци Светозар Марковић

Гете институт Београд
Аустријски културни форум Београд
Универзитетска библиотека “Светозар Марковић”
Народна библиотека Србије

Београд
2003

Уводна реч

Изложбом научних радова чији су аутори слависти са немачког говорног подручја специјализовани за јужну славистику, Универзитетска библиотека “Светозар Марковић” из Београда информисе универзитетску и вануниверзитетску јавност о томе које су јужнословенске теме биле предмет научних истраживања на немачком говорном подручју у протеклом веку. Радови који су обухваћени овом изложбом репрезентативног су карактера. На жалост нису могле бити обухваћене све књиге због потпуног прекида научних и културних контаката Србије са западном Европом, што су проузроковале санкције које су у недавној прошлости биле уведене према Србији. Због тога је значај ове београдске иницијативе већи. Њен циљ није само информисање. Она има симболичан значај. Она доказује да са српске стране постоји интересовање за научним напорима немачких јужнослависта и да је присутна жеља да се опет оживи она позитивна традиција која је карактерисала немачко-српске везе у 19. веку. Ова идеја ће без сумње бити у центру размене мишљења, до кога ће доћи између немачких и српских јужнослависта у оквиру ове изложбе.

Београдска изложба приказује радове на немачком језику који се баве јужнословенском лингвистиком, фолклором и фолклористиком, књижевношћу и историјом књижевности, историјом и историјом уметности као и јужнословенским колекцијама. Поред радова у којима се обрађују опште теме, посебна пажња посвећена је оним радовима који се баве народима бивше Југославије. Овде се на првом месту налазе студије посвећене језику и књижевности. Већ се у наслову изложбе наглашава да је пажња посвећена заједничком комуникационом простору Југославије као и његовој заједничкој комуникационој бази – српскохрватском језику (као на пример у лингвистичким научним радовима о глаголском систему, прозодији или предлозима у српскохрватском језику). Њен оквир представља научна дисциплина сербокроатистика као самостална дисциплина или као субдисциплина у оквиру јужне славистике, која је егзистирала на немачком говорном простору до распада Југославије. Тек на крају века, када се у стручним систематикама почела уважавати промењена политичка, језичка и културна стварност у новооснованим државама на простору бивше Југославије, појавиле су се анализе које су се концентрисале на чињенице дивергентног и новоконципираног подељеног система. Иако су тако детаљне анализе без сумње потребне, остаје да се надамо да се у јужнословенским истраживањима неће у потпуности изгубити трансетничке и интеретничке везе које и даље постоје у овом делу Европе без обзира на чињеницу да се кренуло у правцу независног развоја.

Београдска изложба чини преокрет и у временском и у политичком погледу.

Одлика протеклог двадесетог века на целокупном европском простору, па и у односу на немачко-јужнословенске везе, били су многобројни преломи, конфликти и проблеми. Поменимо само преломне догађаје у прошлом веку: почетак Балканских ратова и кобна улога европских сила на Балкану, Први и Други светски рат, потом је уследила подела Европе и Немачке, затим је на

крају века дошло до пропасти социјалистичког система, распада Југославије и крвавих сукоба у овом региону. Ово су биле спољне околности које су пратиле јужнословенске научне и истраживачке дисциплине у Западној Европи у 20. веку, које су без сумње имале негативан утицај и довеле до њихове маргинализације у односу на друге славистичке дисциплине. Сукоби из недавне прошлости који су резултирали поларизацијом научника који су се бавили јужном славистиком као и негативна слика о Србији у Немачкој јавности додатно су отежавали јужнословенска истраживања на немачком говорном подручју. Подсетимо на овом месту да је институционална подршка јужној славистици у Савезној републици Немачкој све слабија и да су славистичке научне и наставне институције суочене са сталним смањењем кадрова. Оваква ситуација је парадоксална ако се узму у обзир најновији догађаји у југоисточној Европи. Управо сада када се ради на ширењу Европске Уније на источну и југоисточну Европу, задатак науке је да у западноевропској јавности допринесе бољој спознаји специфичности југоисточне Европе и објективизацији и разумевању догађаја и развојних праваца у овом региону.

Ако се узму у обзир наведени неповољни фактори онда је број радова на немачком језику који се баве јужном славистиком, а који су се појавили током 20. века вредан пажње, а ова изложба у Београду је управо доказ тога. Овде су заступљени радови најзначајнијих јужнослависта, који су стварали у првој половини 20. века и који су оставили веома значајна дела, а то су: Фридрих Краузе, Камила Луцерна, Герхард Геземан, Едмунд Шневајс, Максимилијан Браун, Франц Делгер и Херман Вендел који је као посланик у парламенту социјалдемократа и публициста био један од најзначајнијих посредника јужних Словена, а посебно Срба у Немачкој. Дат је и веома репрезентативан преглед радова јужнослависта који предају и истражују на универзитетима у Минхену, Хамбургу, Берлину, Халеу, Јени, Лајпцигу, Триру, Гетингену, Ерлангену, Манхајму, Хајделбергу, Марбургу, Бохуму, Грацу и Бечу.

Велике политичке промене до којих је дошло у Србији 6. октобра 2000. по свему судећи омогућиле су нови почетак у немачко-српским односима. Остаје да се надамо да ће ова изложба у Београду бити потстицај да поново дође до успостављања дијалога и приближавања Немаца и Срба, као и да ће то допринети да се интензивира научно интересовање за јужне Словене на немачком говорном подручју. Јужна славистика представља важан камен темељац у процесу европских интеграција. Нека у том смислу изложба у Универзитетској библиотеци "Светозар Марковић" скрене потребну пажњу и нека доживи успех!

Са немачког превела Добрила Бегенишић
Народна библиотека Србије

*Prof. Dr. Gabriella Schubert
Friedrich-Schiller-Universität Jena*

Zum Geleit

Mit ihrer Ausstellung deutschsprachiger südslavistischer Forschungsarbeiten informiert die Belgrader Universitätsbibliothek „Svetozar Marković“ die inner- und außeruniversitäre Öffentlichkeit in Serbien darüber, welche südslavistischen Themen während des vergangenen Jahrhunderts Gegenstand wissenschaftlicher Forschungen im deutschsprachigen Raum waren. Die hierzu ausgestellten Arbeiten haben exemplarischen Charakter und können angesichts der Tatsache, dass während der noch gar nicht so lange zurückliegenden Zeit der gegen Serbien verhängten Sanktionen die wissenschaftlichen und kulturellen Kontakte Serbiens zu Westeuropa vollständig unterbrochen waren, keinen Anspruch auf Vollständigkeit erheben. Um so größer ist die Bedeutung dieser Belgrader Initiative. Sie dient nicht nur der Information. Sie setzt Zeichen. Sie zeigt, dass man von serbischer Seite an den wissenschaftlichen Bemühungen der deutschen Südslavisten interessiert ist und an jene positiven Traditionen wiederanzuknüpfen wünscht, die für die deutsch-serbischen Beziehungen im 19. Jahrhundert kennzeichnend waren. Zweifellos wird diese Idee auch im Zentrum des Gedankenaustausches stehen, der zwischen serbischen und deutschen Südslavisten im Rahmen der Ausstellung stattfindet.

Die Belgrader Ausstellung präsentiert deutschsprachige Arbeiten zur südslavistischen Sprachwissenschaft, Volkskunde und Folkloristik, Literatur und Literaturgeschichte, Geschichte und Kunstgeschichte sowie südslavistische Serienwerke. Neben Arbeiten, in denen übergreifende Themen behandelt werden, finden insbesondere jene Arbeiten Berücksichtigung, die den Ethnien des ehemaligen Jugoslawien gewidmet sind. Studien zur Sprach- und Literaturwissenschaft stehen hier an erster Stelle. Vielfach wird bereits in ihrem Titel darauf hingewiesen, dass sie den gemeinsamen Kommunikationsraum Jugoslawiens sowie dessen gemeinsame Kommunikationsbasis, des Serbokroatische, berücksichtigen (so etwa in sprachwissenschaftlichen Arbeiten zum Verbalsystem, zur Prosodie oder zu den Präpositionen des Serbokroatischen). Ihren Bezugsrahmen bildete die auch im deutschsprachigen Sprachraum bis zum Zerfall Jugoslawiens existente Wissenschaftsdisziplin Serbokroatistik als eigenständige Disziplin oder als südslavistische Subdisziplin. Erst am Ende des Jahrhunderts, als man in den Fachsystematiken damit begann, den veränderten politischen, sprachlichen und kulturellen Realitäten in den neu gegründeten Nachfolgestaaten Jugoslawiens Rechnung zu tragen, treten Analysen in Erscheinung, die sich auf Gegebenheiten eines der divergierenden und neu konzipierten Teilsysteme konzentrieren. Auch wenn solche Detailanalysen zweifellos erforderlich sind, bleibt zu hoffen, dass in der südslavistischen Forschung der Blick für die in diesem Teil Europas trotz seiner Auseinanderentwicklung auch weiterhin bestehenden trans- und interethnischen Zusammenhänge nicht ganz verloren geht.

Die Belgrader Forschungsausstellung markiert eine Wende in zeitlicher wie in politischer Hinsicht.

Das zu Ende gegangene 20. Jahrhundert war im gesamteuropäischen Kontext und auch in Bezug auf die deutsch-südslawischen Beziehungen von zahlreichen Umbrüchen, Konflikten und Problemen gekennzeichnet. Erwähnt seien hier nur stichpunktartig die Zäsuren des Jahrhunderts: zu Beginn die Balkankriege und die unheilvolle Rolle der europäischen Großmächte auf dem Balkan; der Erste und der

Zweite Weltkrieg; die darauf folgende Teilung Europas und Deutschlands, dann gegen Ende des Jahrhunderts der Untergang der sozialistischen Systeme, der Zerfall Jugoslawiens und die blutigen Konflikte in dieser Region. Dies waren jene äußeren Umstände, die die südslavistischen Lehr- und Forschungsdisziplinen in Westeuropa während des 20. Jahrhunderts begleiteten und zweifellos nicht begünstigten, ja zu ihrer Marginalisierung im Verhältnis zu anderen slavistischen Disziplinen führten. Die Konflikte der jüngsten Vergangenheit und die in ihrer Folge entstandene Polarisierung der mit den Südslaven befassten Wissenschaftler wie auch das negative Bild von Serbien in der deutschen Öffentlichkeit belasteten die südslavistische Forschungslandschaft im deutschsprachigen Raum noch zusätzlich. Erinnert sei an dieser Stelle auch daran, dass es mit der institutionellen Förderung der Südslavistik in der Bundesrepublik Deutschland nicht zum Besten steht und dass die slavistischen Lehr- und Forschungsstätten insgesamt von immer weitergehenden personellen Kürzungen bedroht sind. Angesichts der aktuellen Ereignisse in Südosteuropa ist dies eigentlich ein Paradox. Gerade in Zeiten, in denen es um die Ost- und Südosterweiterung der Europäischen Gemeinschaft geht, ist es doch die Aufgabe der Wissenschaften, in der westeuropäischen Öffentlichkeit zur besseren Kenntnis der spezifischen Besonderheiten Südosteuropas, zur Objektivierung und zum Verständnis von Ereignissen und Entwicklungen in dieser Region beizutragen.

Angesichts der hier skizzierten ungünstigen äußeren Faktoren ist die Bestandsaufnahme der deutschsprachigen Arbeiten zur Südslavistik, die im Laufe des 20. Jahrhunderts erschienen sind, beachtenswert, und die Belgrader Ausstellung vermittelt eine Vorstellung davon. Vertreten sind hier Werke bedeutender Südslavisten, die in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts wirkten und bleibende Werte hinterlassen haben: von Friedrich Krauss, Camilla Lucerna, Gerhard Gesemann, Edmund Schneeweis, Maximilian Braun, Franz Dölger und Hermann Wendel, der als sozialdemokratischer Reichstagsabgeordneter und Publizist einer der wichtigsten Mittler der Südslaven und insbesondere der Serben in Deutschland war. Ein repräsentativer Überblick wird auch zu den Arbeiten der gegenwärtig an den Universitäten in München, Hamburg, Berlin, Halle, Jena, Leipzig, Trier, Göttingen, Erlangen, Mannheim, Heidelberg, Marburg, Bochum, Graz und Wien lehrenden und forschenden Südslavisten vermittelt.

Seit dem 6. Oktober 2000, der in Serbien die große politische Wende mit sich brachte, erscheint ein Neuanfang in den deutsch-serbischen Beziehungen möglich. Es ist zu hoffen, dass die Belgrader Ausstellung als Anstoß zur Wiederaufnahme des Dialogs und zur Annäherung zwischen Serben und Deutschen wie auch als Ansporn zur Intensivierung des wissenschaftlichen Interesses für die Südslaven im deutschsprachigen Raum beitragen wird. Die Südslavistik repräsentiert einen wichtigen Baustein im europäischen Einigungsprozess. Möge der Ausstellung der Universitätsbibliothek „Svetozar Marković“ in diesem Sinne die erforderliche Aufmerksamkeit und Erfolg beschieden sein!

Лингвисти

BRAUN, Maximilian

1. *Das Sprachgefühl. // Slavistična revija.* - Letn. 10, 1-4 (1957). - Str. 153-159.
НБС 1089/п

FRANCK, Otto

2. *Studien zur serbokroatischen Ortsnamenkunde.* – Leipzig : Market & Petters, 1932. – 243 str., 14 geografskih karata. – (Veröffentlichungen des Slavischen Instituts an der Friedrich-Wilhelms-Universität Berlin ; Band 6).
J 44

HAHN, Franz

3. *Sprachführer Deutsch-Serbokroatisch.* / bearbeitet von Franz Hahn. – Leipzig : VEB Enzyklopädie, 1965. – 262 str.
НБС I 82073
4. *Taschenwörterbuch Serbokroatisch-Deutsch.* - [2., unveränderte Aufl.]. - Leipzig : VEB Enzyklopädie, 1972. – 306 str.
II 47479
5. *Taschenwörterbuch Deutsch-Serbokroatisch : mit etwa 15 000 Stichwörtern.* – Leipzig : VEB Enzyklopädie, 1981. – 306 str.
I 25594

HANSEN, Renate

6. *Hrvatsko-njemački frazeološki rječnik.* / Hansen, Renate... [et. al.] ; u redakciji Josipa Matešića... [et. al]. – Zagreb : Nakladni zavod Matice hrvatske ; München : Otto Sagner, 1988. – 689 str.
II 47479

JACHNOW, Helmut

7. *Wortbildung und ihre Modellierung : anhand des serbokroatischen Verbalbereiches.* - 1. Aufl. - Wiesbaden : Otto Harrassowitz, 1978. - 158 str.
НБС II 324819

JAKSCHE, Harald

8. *Slavische Akzentuation. 2, Slovenisch.* - Wiesbaden : Otto Harrassowitz, 1965. - 131 str.
K_{4a} 682

KRETSCHMER, Anna

9. *Zur Methodik der Untersuchung älterer slavischer schriftsprachlicher Texte : (am Beispiel des slavenoserbischen Schrifttums).* - München : O. Sagner, 1989. - 233, [22] str.
НБС II 85908/241
10. *Да ли је “црквенословенски” био “старобугарски” (или још једном о појму “народни језик”). // Научни састанак слависта у Вукове дане.* – Год. 18, бр. 1 (1990), стр. 119-126.
НБС II 384730/1

11. *Схватања Доситеја Обрадовића о књижевном језику : (теорија и пракса језичке употребе код Словена у 18. веку).* // Научни састанак слависта у Вукове дане. – Год. 19, бр. 2 (1991), стр. 61-68.
НБС II 402305/2
12. *Методологија разрађивања лингвистичких текстовних модела за предстандардно-језичко доба.* // Научни састанак слависта у Вукове дане. – Год. 20, бр. 2 (1991), стр. 65-71.
НБС II 391595/2
13. *О норми у предвуковском књижевном језику : стране речи и модели творбе речи.* // Научни састанак слависта у Вукове дане. – Год. 26 (1996), стр. 241-252.
НБС II 420448/2
14. *1847. и језичка реформа Вука Караџића.* // Зборник Матице Српске за књижевност и језик. – Год. 45, св. 1-3 (1997), стр. 117-121.
НБС 3154/п
15. *Стање лингвистичке дескрипције врста речи у словенским језицима.* // Научни састанак слависта у Вукове дане. – Год. 27, бр. 2 (1998), стр. 49-53.
НБС II 428329/2
16. *Уочи стандардизације српског језика.* // Научни састанак слависта у Вукове дане. – Год. 30, бр. 1 (2002), стр. 11-19.
Ч₂₂6

LAUER, Reinhard

17. *Langenscheidts Universalwörterbuch : serbokroatisch-deutsch, deutsch-serbokroatisch.* / Neubearbeitung von Reinhard Lauer. – 5. Auf. – Berlin : Langenscheidt, 1977. – 448 str.
НБС I 77494
18. *Sprachen und Literaturen Jugoslaviens: Beiträge vom ersten Deutsch-jugoslavischen Seminar in Göttingen, 9.-14. November 1981.* / Herausgegeben von Reinhard Lauer. - Wiesbaden : Otto Harrassowitz, 1985. - VIII, 233 str. - (Opera Slavica. Neue Folge ; Bd. 6).
НБС II 85927/6

LESKIEN, August

19. *Grammatik der serbo-kroatischen Sprache. Teil 1, Lautlehre, Stammbildung, Formenlehre.* - Heidelberg : C. Winter, 1914. - XLVI, 588 str. - (Sammlung slavischer Lehr- und Handbücher. Reihe 1. Grammatiken ; 4).
К_{4с} 246

NEWEKLOWSKY, Gerhard

20. *Ein Beitrag zum čakavischen : die kroatische Mundart im südlichen Burgenland.* // Зборник Матице Српске за филологију и лингвистику. – Год. 16/2 (1973), стр. [149]-170.
НБС 6189/п
21. *Градешћанско-хрватски говори у оквиру српскохрватске дијалектологије : (порекло градешћанских Хрвата).* – Београд : б. и., 1977. – Стр. 213-223.
Р.о.: Научни састанак слависта у Вукове дане ; Год. 6, св. 1, (1976).
НБС II 245207

22. *Die kroatischen Dialekte des Burgenlandes und der angrenzenden Gebiete.* – Wien : Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1978. – 376 str. - (Schriften der Balkankommission Linguistische Abteilung ; 25).
II 29710
23. *Neke osobine tvorbe makedonskih imenica u okviru južnoslovenskih jezika.* – Скопје : [б.и.], 1978. – Стр. 173-182.
Р.о.: Македонски језик ; Год. 29 (1978).
НБС II 283760
24. *Austrijska lingvistička jugoslavistika danas. // Зборник Матице Српске за филологију и лингвистику.* – Год. 30, св. 1 (1987), стр. [85]-94.
НБС 6189/п
25. *Nastavci dativa, instrumentala i lokativa množine imenica kod Dositeja Obradovića.* – Нови Сад : Матица српска, 1990. – Стр. 331-337
Р.о.: Зборник Матице Српске за филологију и лингвистику ; Књ. 38, (1990).
НБС 6189/п
26. *O jezičkim kontaktima u jugoistočnoj Evropi. // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику.* – Књ. 43 (2000), стр. 379-384.
НБС 6189/п

PANZER, B.

27. *Handbuch des serbokroatischen Verbs. Derivation. // Zeitschrift für Slavische Philologie.* – Bd. 52, heft 2 (1992). – Str. 411-416.
Ч₄ 673

REHDER, Peter

28. *Beiträge zur Erforschung der serbokroatischen Prosodie : Die lingvistische Struktur der Tonverlaufs-Minimalpaare.* – München : Otto Sagner, 1968. – 247 str.
II 10748
29. *Enführung in die slavischen Sprachen : (mit einer Einführung in die Balkanphilologie) / herausgegeben von Peter Rehder.* - [3., verbesserte und erweiterte Aufl.]. – Darmstadt : Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1998. – 367 str.
НБС II 447873

REITER, Norbert

30. *Der Dialekt von Titov Veles.* - Berlin : Otto Harrassowitz, 1964. – Str. 297. - (Slavistische Veröffentlichungen ; Bd. 32)
II 10368
31. *Das mazedonische Glied in der Südslavenkette. // Bausteine zur slavischen Philologie und Kulturgeschichte. Reihe A. Slavistische Forschungen.* - Bd. 11 (1971) - Str. 351-362.
НБС II 404640
32. *Wortbildungslehre und Produktivität. // Зборник Матице Српске за филологију и лингвистику.* – Год. 16, св. 1 (1973), стр. 175-186.
НБС 6189/п
33. *Serbokroatisch für Jugoslawien / bearbeitet von Norbert Reiter.* – 9. Aufl. – München : Polyglott-Verlag, 1976. – 31 str. - (Polyglott-Sprachführer ; 106)
НБС II 105345/106

34. *Anthropozentrismus und Sprachwissenschaft.* // Зборник Матице српске за филологију и линвистику. – Књ. 29, св. 1 (1986), стр. 27-37.
НБС 6189/п
35. *Balkansprachliche Vertretungen von dtsh. nur.* // Балканско езикознание. – Год. 39 (1997/1998), св. 1-2. - Стр. 45-54.
Ч₂₂ 49
36. *30 Stunden Serbokroatisch für Anfänger /* von Norbert Reiter und Johannes Faensen. – Berlin : Langenscheidt, 1999. – 160 str. - (Langenscheidts Kurzlehrbuch).
НБС II 439887

RESSEL, Gerhard

37. *Пословице у српској синтакси Буре Даничића* // Зборник Матице српске за књижевност и језик. – Књ. 45, св. 1-3 (1997), стр. 165-175
НБС 3154/п
38. *О неким проблемима синонимских релација емоционалне лексике у српскохрватском језику.* // Научни састанак слависта у Вукове дане. – Год. 12, бр. 1 (1982), стр. 51-62.
НБС II 431597/1
39. *О функционалној еквиваленцији реченица и синтагми.* // Научни састанак слависта у Вукове дане. – Год. 15 (1985), стр. 141-150.
НБС II 346833/1

SCHALLER, Helmut Wilhelm

40. *Die Balkansprachen : eine Einführung in die Balkanphilologie.* - Heidelberg : Carl Winter Universitätsverlag, 1975. - 207 str. - (Sprachwissenschaftliche Studienbücher).
II 24108
41. *Die serbische Sprachwissenschaft im 20. Jahrhundert: Ihre Beziehungen zu Deutschland.* // Južnoslovenski filolog. – God. 56, br. 3-4 (2000), str. 1401-1409.
НБС 238/п

SCHMAUS, Alois

Алојз Шмаус [*Alois Schmaus*]
(1901-1970)

Слависта, филолог и књижевни историчар. Професор Универзитета у Минхену, уредник часописа "Die Welt der Slaven". Један од оснивача и уредник "Прилога проучавању народне поезије", Београд 1934-1939. Дугогодишњи лектор за немачки језик на Универзитету у Београду. У традицији немачке славистике његов рад обухвата широко поље студија из области језика, а особито књижевности (српске, хрватске, чешке и руске), као и балканистичких тема. Шмаус је велики део свога рада посветио књижевним студијама старијих писаца (Д. Обрадовић, Његош, И. Мажуранић и други). Све време и највише он проучава нашу народну књижевност, особито епско певање. Настављајући метод Т. Маретића, изучава прошлост и песничке односе усменог певања уз теренска истраживања која су нека врста наставка Мурконових истраживања регионалних одлика и савременог живота епике.

42. *Formel und metrisch-syntaktisches Modell.* - [S. l. : s. n., s. a.]. - Str. 395-408.
НБС II 232883
43. *Serbisch für den Alltag.* – Berlin : Witzing, [s. a.]. – 64 str.
НБС I 62730
44. *Lehrbuch der serbischen Sprache.* – Belgrad : Südost, 1944. –362 str. - (Schriften des deutschen wissenschaftlichen Instituts ; Bd. 5)
НБС II 100377/5
45. *Nemački u 100 lekcija.* - 24. izd. - Beograd : Prosveta, [1999] (Subotica : Birografika). - 285 str.
НБС II 444910

SCHÜTZ, Joseph

46. *Wortforschung und Hermeneutik : Alois Schmaus im Gedenken.* // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – Књ. 13, св. 2 (1970), стр. [123]-126.
НБС 6189/п
47. *Die Lehrer der Slawen Kyrill und Method : die Lebensbeschreibungen zweier Missionare.* / aus dem Altkirchenslawischen übertragen und herausgegeben von Joseph Schütz. - Sankt Ottilien : EOS, 1985. - 152 str.
НБС II 443493
48. *Geografska terminologija srpskohrvatskog jezika.* / s nemačkog preveo Aleksandar Loma. - [Gornji Milanovac] : Dečje novine ; [Beograd] : Vukova zadužbina ; [Novi Sad] : Matica srpska, [1994]. - 125 str. - (Studije o Srbima ; sv. 4).
Prevod dela: Die geographische Terminologie des Serbokroatischen. / Joseph Schütz.
II 58395

VALTER, Hilmar

49. *Разматрање проблема “Нивоа еквивалентности” у српскохрватско-немачком превођењу : са примерима из романа “Провинцијалац” Моме Капора.* – [Б.м : б. и.], 1986. – стр. 85-94.
Р.о.: Научни састанак слависта у Вукове дане ; 16 (1986).
НБС II 353314

Фолклористи

BRAUN, Maximilian

50. *Ka poetici narodnog pesništva : strana kritika o našoj narodnoj poeziji.* – Beograd : Prosveta, 1982. – Str. 373-385.
I₂₂ 10

BURKHART, Dagmar

Дагмар Буркхарт [Dagmar Burkhardt]

51. *О мијењању функција балканских народних балада.* / превела с немачког Маја Бошковић-Stulli. // Расковник. – Год. 11, број 41 (1984), стр. 59-72.
Ч 952
52. *Мотив за да как част пародијног кода и приема деконструкцији.* // Кодови словенских култура. – Год. 4, бр. 4 (1999), стр. 168-183.
Ч₂₂ 60

GERNDT, Helge

53. *Das Serbische Blaubuch. Das Russische Orangebuch : diplomatische Aktenstücke zur Vorgeschichte des Krieges.* - Wien : Moritz Perles, 1915. - 82 str. - (Dokumente zur Geschichte des Europäischen Krieges 1914|15. Sonderabdruck).
II 55915
54. *Dona Ethnologica : Beiträge zur vergleichenden Volkskunde.* / herausgegeben von Helge Gerndt und Georg R. Schroubek. – München : R. Oldenbourg, 1973. – 391 str., illustr.
II 17589

GESEMANN, Gerhard

Герхард Геземан [Gerhard Geseman]
(1888-1948)

Герхард Геземан је 1914. год. предавао немачки језик у Првој мушкој гимназији у Београду. Први светски рат га затиче у Србији и он са српском војском добровољно прелази Албанију, о чему је и писао у свом дневнику "Са српском војском кроз Албанију". После рата одлази у Швајцарску, где се лечи од туберкулозе. Често је долазио у Београд и на Коларчевом универзитету држао предавања из српске народне књижевности. Крајем 1939.

год. основао је и био управник Немачког института, који је имао два одељења, југословенско и немачко. На челу немачког одељења био је др. Шмаус. Пред почетак Другог светског рата због свог пријатељства према Србима одбија понуђено место посланика у Немачком посланству у Београду. Због тога је био у немилости немачких власти и цео рат је провео у кућном притвору у Прагу.

55. *Studien zur südslavischen Volksepik.* – Reichenberg : Gebrüder Stiepel, 1926. – 109 str. - (Veröffentlichungen der Slavistischen Arbeitsgemeinschaft an der Deutschen Universität in Prag. Reihe 1, Untersuchungen ; Heft 3).
ПБ₁₀ 1281
56. *Nova istraživanja narodnih epskih pesama.* // Književni sever. – Knj. 4, (januar-december 1928), str. 283-289.
Ч 392
57. *Der montenegrinische Mensch : zur Literaturgeschichte und Charakterologie der Patriarchalität.* – Prag : J. G. Calveschen Universitäts-Buchhandlung, 1934. – 222 str.
ПБ₂₀ 1264
58. *Чојство и јунаштво старих Црногораца.* / с немачког превео Радосав Меденица. – Цетиње : Обод, 1968. – 282 стр.
Превод дела: Heroische Lebensform : zur Literatur und Wesenskunde der Balkanischen Patriarchalität.
II 8645

Фонографско снимање јуначких песама у Државној библиотеци у Берлину у коме је учествовао Герхард Геземан.

HAFNER, Stanislaus

59. *Разговор са Станиславом Хафнером.* / Милош Јевтић. // Са светским славистима. – Горњи Милановац : Дечје новине, 1991. – Стр. 86-107. У књизи се налази и разговор са Герхардом Невекловским.
П₂₂ 193

KÖNIG, Dorothea

60. *Nemački humanista Joachim von Watt – Joachimus Vadianus o Marku Kraljeviću i o Srbiji 1548. g.* // Naučni sastanak slavista u Vukove dane - Srpska književnost u kontekstu evropske književnosti. – God. 30, br. 2 (2002), str. 99-112.
Ч₂₂ 6

KRAUSS, Friedrich

“Tausend Sagen & Märchen der Südslaven”

Фридрих Краус [Krauss S. Friedrich]

Аустријски фолклорист и етнолог. Студирао класичну филологију, оријенталистику и археологију. Преводаца, сакупљач великог број јужнословенских народних приповедака и предања. Издавач и уредник "Anthropolytea", фолклорне публикације (И/1904) у којој је објављено доста грађе с нашег терена. Издавач "Библиотеке изабраних српских узор дела", које је преводио на немачки.

61. *Tausend Sagen & Märchen der Südslaven.* / gesammelt und verdeutscht von Friedrich S. Krauss. – Leipzig : Ethnologischer Verlag, [s. a.]. – XXXIII, 448 str.
ПБ₁₀ 1287
62. *Sitte und Brauch der Südslaven.* – Wien : Alfred Hölder K.K. Hof und Universitäts Buchhändler, 1885. – XXVI, 681 str.
Т₄ 310
63. *Smailagić Meho : pjesan naših muhamedovaca.* – Dubrovnik : knjižarnica D. Pretnera, 1886. – XV, 192 str.
ПБ₂₂ 688
64. *Südslavischer Heiliger Sonntag.* – Budapest : Selbstverlag des Herausgebers, 1888. - Str. 1-12. - (Publicationen der Ethnologischen mitteilungen aus Ungarn ; Band 3).
ПБ₁₀ 3126
65. *Das Burgfräulein von Pressburg : ein Guslarenlied der bosnischen Katholiken.* – Budapest : Selbstverlag des Herausgebers, 1889. – Str. 1-54. – (Publicationen der Ethnologischen mitteilungen aus Ungarn ; Bd. 5).
ПБ₁₀ 1280

66. *Herzog Mirčeta : Ein Guslarenlied aus Bosnien. // Am Ur-Quell : Monatsschrift für Volkskunde. / herausgegeben von Friedrich S. Krauss. – Band V (1894), str. 14-17.*
Ч₂₂ 54
67. *Anthropophyteia : Jahrbücher für Folkloristische Erhebungen und Forschungen zur Entwicklungsgeschichte der geschlechtlichen Moral. – Leipzig : Ethnologischer Verlag, 1905. – XVI, 480 str.*
Ч₂₂ 53
68. *Slavische Volksforschungen : Abhandlungen über Glauben, Gewohnheitsrechte, Sitten, Bräuche und die Guslarenlieder der Südslaven. – Leipzig : Wilhelm Heims, 1908. – 431 str.*
Г₄ 524
69. *MRSNE priče : erotska, sodomijska i skatološka narodna proza. / prikupio i izdao Fridrih S. Kraus ; [priredio, izabrao, napomene preveo i pogovor napisao Dušan Ivanić]. - Beograd : Prosveta, 1984. - 461 str. : ilustr. - (Biblioteka Erotikon).
Prevod dela: Südslavische Volksüberlieferungen, die sich auf den Geschlechtsverkehr beziehen. I, Erzählungen.*
I₂₂ 163

LUCERNA, Camilla

70. *Zur Asanaginica. – Zagreb : Buchhandlung Mirko Breyer, 1909. – 18 str.*
ПБ₂₂ 121₄
71. *Montenegros bedeutendstes Heldenvolkslied : die Hochzeit des Maxim Crnojević. / neu übersetzt und erklärt von Camilla Lucerna. – Zagreb : Buchhandlung Mirko Breyer, 1911. – 74 str.*
ПБ₁₀ 1285

ROTH, Klaus

72. *Между модернизация и традиционализъм. Всекидневната културата на селото в Югоизточна Европа. // Български Фолклор : Селото между промяна и традиция. – Год. 23, кн. 3-4 (1997), стр. 26-37.*
Ч₂₂ 21
73. *Slike u glavama : ogledi o narodnoj kulturi u jugoistočnoj Evropi. / sa nemačkog i engleskog prevela Aleksandra Bajazetov-Vučen. - Zemun : Biblioteka XX vek ; Beograd : Čigoja štampa, 2000. - 326 str. - (Biblioteka XX vek ; 113).*

SCHMAUS, Alois

74. *О епској народној песми. / А. Шмаус, Митар С. Влаховић. – Београд : [б. и.], 1932. – 16 стр.
Zusammenfassung.
Р.о. Гласник етнографског музеја ; књ. 7.
БГ 170*
75. *Гуслар Ванђел из Охрида (Der blinde Guslar Vandjel aus Ohrid). / Шмаус Алојз и Русић Б. // Прилози проучавању народне поезије. – Год. 3, св. 1, (март 1936).
БКа 272*
76. *Studije o krajinskoj epici. // Rad Jugoslovenske akademije znanosti i umetnosti, Odjel za filologiju ; Knj. 6.). - Zagreb : Jugoslovenska akademija znanosti i umetnosti, 1953. – Str. 89-247.
ПБ₂₂ 180*

77. *Gesammelte slavistische und balkanologische Abhandlungen.* – München : Rudolf Trofenik, 1971-1973. – 2 knj.
 Teil 1 : 1971. – 449 str. - (Beiträge zur Kenntnis Südeuropas und des Nahen Orients ; Bd. 14, Teil 1).
 Teil 2 : 1973. – 478 str. - (Beiträge zur Kenntnis Südeuropas und des Nahen Orients ; Bd. 14, Teil 2).
 ПБ 18568

SCHNEEWEIS, Edmund

78. *Die Weihnachtsbräuche der Serbokroaten.* – Wien : Verein für Volkskunde, 1925. – VIII, 232 str., [1] karta. – (Ergänzungsband XV zur “Wiener Zeitschrift für Volkskunde”).
 ПБ₂₂ 53

SCHUBERT, Gabriella

79. *Uloga suđenica u porodičnim običajima balkanskih naroda.* // Makedonski folklor. – God. 15, br. 29-30 (1982), str. 89-96.
 Ч₂₂ 23
80. *Боје као средство оријентације код Словена.* // Кодови словенских култура. – Год. 6, бр. 6 (2001), стр. 66-77.
 Ч₂₂ 60
81. *Marko Kraljević – eine Identifikationsfigur der Südslaven.* // Bilder vom Eigenen und Fremden aus dem Donau-Balkan-Raum : Analysen literarischer und anderer Texte. – Str. 111-120. – (Südosteuropa-Studie ; Bd. 71).

SOERENSEN, Asmus

Асмус Серенсен [Asmus Soerensen]

Асмус Серенсен је рођен у покрајини Шлезвиг 1856. Студирао је германистику, романистику, санскрит, модерне језике и историју. Радио је као професор у Фленсбургу и Кемницу. Почевши да се бави славистиком, објавио је граматику пољског језика и две студије о српско-хрватском народном песништву у часопису *Archiv für slavische Philologie* и у оквиру књиге *Entstehung der kurzzeitigen serbo-kroatischen Liederdichtung im Küstenland* (превод ове књиге – *Прилог историји развоја српског јуначког песништва*, објављен је више од сто година након оригинала, 1999. године у колекцији Студије о Србима). У својим истраживањима Серенсен је заступао тезу о сремском пореклу бугарштица и указивао на значај збирке Симе Милутиновића Сарајлије. Серенсен је умро 1912. године.

82. *Entstehung der Kurzzeitigen Serbo-Kroatischen Liederdichtung im Küstenland.* – Berlin : Weidmannsche Buchhandlung, 1895. – 110 str.
 ПБ₂₂ 114

83. *Прилог историји развоја српског јуначког песничтва.* / превео с немачког Томислав Бекић. – Београд : Завод за уџбенике и наставна средства : Вукова задужбина ; Нови Сад : Матица српска, 1999. – 371 стр. - (Студије о Србима ; св. 10).
Превод дела: Beitrag zur Geschichte der Entwicklung der serbischen Heldendichtung.
И₂₂ 1239

Књижевни историчари

BRAUN, Maximilian

84. *Das serbokroatische Heldenlied.* - Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1961. - 286 str. - (Opera Slavica ; Bd. 1).
БМС III 115056
85. *Zum Problem der serbokroatischen Volksballade.* // Slawistische Studien zum 5. Internationalen Slawistenkongress in Sofia. - Str. 151-174. – (Opera Slavica).
НБС II 85927/4

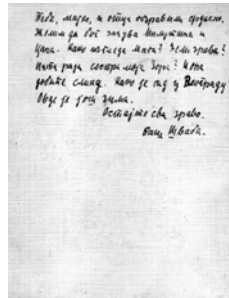
BURKHART, Dagmar

86. *"Kraljevo" als Beispiel für die frühen Dramen Miroslav Krležas.* // Natalicia Johanni Schröpfer octogenario a discipulis amicisque oblata. - München : Anton Kovač, 1991. - Str. 125-136. - (Philologia et litterae slavica ; Bd. 1).
НБС II 391831/1
87. *Балада "Хасанагиница" као претекст за хрватске и српске драматизације.* / с немачког превела Душанка Марицки. // Расковник. – Год. 26, бр. 100 (лето 2000), стр. 94-109.
Ч 952
88. *Od carmina figurata ka vizuelnoj poeziji : na srpskim primerima od Baroka do naših dana.* / s nemačkog prev. Anđelka Elijana Grujić. // Signal. - Br. 25/26/27 (2003), str. 3-10.
Ч₁₅ 512

GESEMANN, Gerhard

89. *Ерлангенски рукопис старих српскохрватских народних песама.* / издао Герхард Геземан. - Ср. Карловци : Српска манастирска штампарија, 1925. - СXLVIII, 352 стр. - (Зборник за историју, језик и књижевност српског народа. Одељење 1. Споменици на српском језику ; књ. 12).
ПБ₁₀ 2765
90. *Vuk Lopišina.* // Šišićev zbornik - Zagreb : [s. n.], 1929. - Str. 381-393.
И₁ 62
91. *Српскохрватска књижевност.* / превод Владимира Вујића. - Београд : Г. Кон, 1934. - XVI, 109 стр.
Ка 164/12
92. *О Бановић Страхини.* // Прилози проучавању народне поезије. – Год. 2, св. 1 (1935), стр. 145-156.
Ч 391

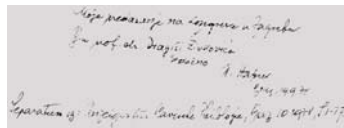
93. *O značaju narodne pesme za nacionalnu kulturu југословенског народа.*
 // Прилози проучавању народне поезије. – Год. 4, св. 2 (новембар 1937), стр. 161-173.
 Ч 391

Фотографија
 Герхарда Геземана
 са посветом мајци
 Станки.

94. *Beleška o kritici teksta i stila kratke priče.* // Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор. – Књ. 18 (1938), стр. 577-579.
 Ч 289
95. *Како је откривен најстарији рукопис наших народних песама.* // Радио Београд. – Год. 12, бр. 25(1940), стр. 2-4.
 Ч 412
96. *Мотив вечитог младожење у српској и немачкој књижевности.* // Вечити младожења / Јаков Игњатовић. - Београд : Југоисток, 1942. – Стр. V-XVI.
 К 1291/12
97. *Heroische Lebensform : zur Literatur und Wesenskunde der balkanischen Patriarchalität.* - Neuried : Hieronymus, 1979. – 371 str. - (Selecta Slavica ; 1).
 НБС II 362903/1
98. *Студије о јужнословенској народној епизи.* - Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 2002. – 230 стр. – (Студије о Србима ; св. 12).
 II 56752

HAFNER, Stanislaus

Посвета Станислава Хафнера

Станислав Хафнер [Stanislaus Hafner]

Професор, рођен 13.12.1916. у Ст. Вајту/Глан, Корушка. Матурирао је у Клагенфурту/Целовцу 1936. Студирао је славистику и историју источне Европе од 1936. до 1941. у Бечу, Београду и Грацу. Докторирао

је 1941. Био је лектор Немачке Академије у Минхену и Љубљани. Између 1942. и 1948. био је у војној служби и у заробљеништву. Радио је као новинар и службеник од 1949. до 1951, а до 1952. до 1963. као библиотекар и референт за славистику у Националној библиотеци у Бечу. Постао је доцент (хабилитација) 1963., а од 1964. до данас професор Академије наука у Бечу и Српске академије наука и уметности у Београду. Бави се славистиком.

99. *О Вуковим погледима на српски средњи век.* / с немачког превео Vranislav Melichar. // 3. научни састанак слависта у Вукове дане, Београд, Тршић, Нови Сад, 13-18.09.1973. – Стр. 175-188.
Ч₂₂ 6
100. *Die Termini "Nationalliteratur" und "Weltliteratur" in der modernen slawischen Literaturwissenschaft.* - Graz : [s. n.], 1978. - [16] listova.
Р. о.: Anzeiger für Slawische Philologie.
БМС III 115296
101. *Serben und Kroaten in den Augen J. Kopitars.* // Croatica Slavica Indoeuropaea. – Wien : Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1990. - Str. 49-58. – (Wiener Slavistisches Jahrbuch ; ergänzungsband 8).
НБС II 83581/8

HENNING, Dieter

102. *Фатер, Караџић и Јакоб Грим : прилог историји старије словенске филологије.* // 4. научни састанак слависта у Вукове дане, Београд, Тршић, Нови Сад, 12-18-09.1974. – Београд : Међународни славистички центар, 1974. – Св. 2 (1974), стр. 23-53.
Ч₂₂ 6

JÄHNICHEN, Manfred

Manfred Jenihen [Manfred Jähnichen]

Професор, рођен 1933. Од 1951. до 1956. студирао је славистику, романистику и германистику на Хумболтовом универзитету у Берлину. Био је асистент и доцент, а од 1973. редовни је професор на славистичкој секцији Хумболтовог универзитета у Берлину. Руководилац је Одсека бохемистике (словакистике) и југославистике. Организатор је, до сада седам одржаних, бохемистичко-словакистичких конференција и четири југословенске конференције. Бави се књижевностима народа СФРЈ и ЧССР, науком о књижевности и науком о превођењу. Такође ради као издавач, бави се превођењем прозе и поезије и критиком.

103. *Вуков значај за формирање немачке представе о Јужним Словенима у XIX веку.* // 2. научни састанак слависта у Вукове дане, Београд, Манасија, Нови Сад, Тршић, 13-18.09.1972. – Београд : Међународни славистички центар, 1972. – Стр. 143-145.
Ч₂₂ 6
104. *Неки аспекти рецепције југословенских књижевности у Демократској Републици Немачкој.* // 6. научни састанак слависта у Вукове дане, Београд, Приштина, Тршић, 13-19.09.1976. – Београд : Међународни славистички центар, 1977. – Св. 3, стр. 49-54.
Ч₂₂ 6
105. *Jugoslovenska literatura u Nemačkoj Demokratskoj Republici.* // Књижевна историја. – Год. 9, бр. 34 (1976/1977), стр. 289-294.
Ч 200
106. *Неке примедбе о односу реалног и универзалног у стваралаштву Десанке Максимовић.* // Кораци. – Год. 19, св. 11-12(1984), стр. 640-643.
Ч 948
107. *Put ka sintezi ili, beleške uz poeziju Blažeta Koneskog. / s makedonskog Radomir Dabetić.* // Polja. – God. 33, br. 345 (nov. 1987), str. 463-464.
Ч₁ 592
108. Југославистичке теме : анализе и синтезе / приредио и превео Томислав Бекић. - [Београд] : Вукова задужбина ; [Нови Сад] : Матица српска ; [Горњи Милановац] : Дечје новине, [1991]. – 208 стр. - (Студије о Србима ; св. 2).
П 55030
109. *Напомене о "Балканском шпијуну" Д. Ковачевића у њемачком преводу.* // Драма у српској књижевности. 1 / 25. научни састанак слависта у Вукове дане, Београд, Нови Сад, 1-6. 9. 1995. - Београд : Међународни славистички центар, 1996. - Стр. 455-459.
НБС П 422403

110. *О "закоњу противности", или позив Иве Андрића на толеранцију у роману Травничка хроника.* / превела са немачког Душанка Марицки. // Свеске Задужбине Иве Андрића. - Год. 15, св. 12 (1996), стр. 269-280.
Ч 965

LAUER, Reinhard

111. *Heine in Serbien : die Bedeutung Heinrich Heines für die Entwicklung der serbischen Literatur : 1847-1918.* – Meisenheim am Glan : Anton Hain, 1961. – 268 str. - (Osteuropastudien der Hochschulen des Landes Hessen ; Reihe 3. Frankfurter Abhandlungen zur Slavistik ; Band 4).
К_{4а} 686
112. *Песна на Измаил – песнички текст у народном стилу из 1791.* // 8. научни састанак слависта у Вукове дане, Београд, Приштина, Тршић, 11-15.09. 1978. – Београд : Међународни славистички центар, 1978. – Стр. 303-321.
Ч₂₂ 6
113. *Османлијско царство као модел света : о параболичној структури приповетке Иве Андрића "Проклета авлија".* / с немачког превела Милана Мразовић-Weinbeck. // Зборник Матице српске за књижевност и језик. – Књ. 27, св. 2 (1979), стр. 257-270.
V 651
114. *Јакоб Грим и његов пријатељ Вук Караџић.* / превела с немачког Олга Бекић. // Зборник Матице српске за књижевност и језик. – Књ. 35, св. 1 (1987), стр. 5-10.
V 651
115. *Poetika i ideologija : (jugoslovenske teme).* – Beograd : Prosveta, 1987. - 222 str.
I 32978
116. *Miroslav Krleža i njemački ekspresionizam.* / [preveo s njemačkog Nihad Agić]. - Sarajevo : Oslobođenje, 1990 (Zenica : Dom štampe). - 95 str. - (Biblioteka Sinteza).
НБС II 385368
117. *Поновно реалистичко приповедање већ познатих тема и "проживљена литература" : ка интертекстуалној интерпретацији "Вертера" Лазе Лазаревића.* // Зборник Матице српске за књижевност и језик. – Књ. 39, св. 1 (1991), стр. 13-33.
V 651
118. *Од убица постају јунаци – о херојској поезији Срба.* / превоо Златко Красни. // Збиља. – Год. 1, бр. 4 (31. мај 1994), стр. 7-9.
VII 104
119. *Zur Übersetzungsrezeption serbischer, kroatischer und bosnischer Autoren im deutschen Sprachraum.* // Serbokroatische Autoren in deutscher Übersetzung : bibliographische Materialien (1776-1993). Teil 1, Chronologischer Katalog. - Wiesbaden : Harrassowitz, 1995. – Str. IX-LXVIII. - (Opera Slavica. Neue Folge ; 27).
II 59845/1

LUCERNA, Camilla

120. *Studienblättchen zur Literaturgeschichte des südslawischen Küstenlandes.* - Agram : [s. n.], 1909 (Agram : A. Scholz). - 31 str.
P.o.: "Agramer Tagblatt"; 1909.
ПБ₁₀ 3666
121. *Die letzte Kaiserin von Trapezunt in der südslawischen Dichtung.* // Sarajevo : B.-H. Instituts für Balkanforschung, 1912. – 36 str.
ПБ₁₀ 3694
122. *Südslawische Dichtungen.* / übersetzt von Camilla Lucerna. - Zagreb : L. Hartman, [1918]. - 176 str., [1] list sa tablom.
БМC Jc II 664
123. *Das Balladendrama der Südslaven.* // Leipzig : Markert & Petters, 1923. – 32 str.
БК_{4a} 2709
124. *Balladen der "Unbekannten".* – Zagreb : Matica hrvatska, 1943. – 99 str. – (Studieblättchen zur kroatischen Volkspoesie).
К_{4a} 285
125. *Die südslawische Ballade von Asan Agas Gattin und ihre Nachbildung durch Goethe.* - Hildesheim : Gerstenberg, 1978. – 70 str. - (Forschungen zur neueren Literaturgeschichte ; Bd. 26).
НБС II 251998/28

RICHTER, Angela

Ангела Рихтер [Angela Richter]

Рођена је 9.3.1952. у Дрездену. Студирала је од 1971. до 1975. на Хумболтовом универзитету, где је дипломирала као преводаца за српскохрватски и руски језик. Студије је наставила од 1975. до 1978. као студент-истраживач на обради теме из науке о књижевности. Одбранила је први докторат 1979. (Прилози развоју социјалне књижевне периодике у Србији 30-их година). Бави се југословенским књижевностима и превођењем.

126. *Антологија југословенске прозе у (савременом) процесу рецепције у Немачкој Демократској Републици.* // 13. научни састанак слависта у Вукове дане. – Св. 3 (1984), стр. 21-26.
Ч₂₂ 6
127. *Приповетка Михаила Лалића "На Тари" као резултат ауторовог претходног приповедачког искуства.* // 14. научни састанак слависта у Вукове дане. – Св. 3 (1985), стр. 311-315.
Ч₂₂ 6

128. *Žene u sučeljenju sa svojim životnim putevima: tipološke dodirne tačke između srpske književnosti i književnosti DR Nemačke.* / prevela Marija Vačvanski. // Treći program Radio Sarajevo. – God. 15, br. 55 (1987), str. 312-317.
Ч₁ 890
129. *Одбрана сопственог Ја од отуђене стварности – могућности и границе романа параболе "Искуљење" Бранимира Шћепановића.* / са немачког превео Драган Ј. Ристић. // Градина. - Год. 26, бр. 6 (1989), стр. 42-52.
Ч 947
130. *Serbische Prosa nach 1945 : Entwicklungstendenzen und Romanstrukturen.* - München : O. Sagner, 1991. - 252 str. - (Slavistische Beiträge ; Bd. 273).
I 47186
131. *Субверзивни начин писања после Другог светског рата: Миодраг Булатовић као модел.* // Из књижевности . - Београд : Институт за књижевност и уметност, 1997. - Стр. 365-371. - (Посебна издања / Институт за књижевност и уметност ; књ. 20).
II 61678
132. *Пекићеве критичке рефлексije о годинама са скакавцима.* // Српска аутобиографска књижевност. / 27 научни састанак слависта у Вукове дане, Београд, Нови Сад, Манасија, 9-13. 9. 1997. - Београд : Међународни славистички центар, 1998. - Стр. 449-454.
Ч₂₂ 6
133. *Српска проза у Немачкој у контексту актуелних расправа о холокаусту.* // 30. научни састанак слависта у Вукове дане, Београд, Нови Сад, 12-17.09.2000. – Св. 2 , стр. 505-513.
Ч₂₂ 6
- SCHMAUS, Alois**
134. *Његошева Луча Микрокозма : прилог проучавању Његошевог религиозног песништва.* - Београд : штампарија Јединство, 1927. - 118 стр.
ПБ₅ 1264
135. *Lessings Fabeln bei Dositej Obradović.* // Zeitschrift für slavische Philologie. - Bd. 8, Hft. 1-2 (1931), str. 1-47.
Ч₄ 673
136. *Volksepik in der Umgebung von Kosovska Mitrovica.* // Zeitschrift für slavische Philologie. - Bd. 11, Hft. 3 - 4 (1934), str. 432-439.
Ч₄ 673
137. *Доситеј Обрадовић и народна песма : неколико бележјака.* // Гласник Историјског друштва у Новом Саду. – Књ. 10, св. 1 (27) (1937), стр. 48-53.
Ч 41
138. *Studije o krajinskoj epici.* // Rad Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Knj. 297. Odjel za filologiju. Knj. 6 - Zagreb : JAZU, 1953. – Str. 89-240.
ПЧ_{IV} 11
139. *Bugarštica-Studien.* // Die Welt der Slaven. – Jahr. 4, Heft 1 (1959), str. 74-96.
Ч₄ 56

140. *Südslavisch - deutsche Literaturbeziehungen. Bd. 3. // Deutsche Philologie im Aufriss. – 2. überarbeitete Auflage. – Berlin : Erich Schmidt, 1962. – Stub. 481-502.*
К_{4c} 433
141. *Лаза Костић – магичар звука. // Летопис Матице српске. – Год. 141, књ. 395, св. 2 (фебруар 1965), стр. 108-122.*
Ч 945
142. *Јован Суботић и Скендербег. // Летопис Матице српске. – Год. 145, књ. 404, св. 2-3 (август-септембар 1969), стр. 154-161.*
Ч 945
143. *Prešeren's "Taufe an der Savica". // Studia Slovenica Monacensia. – München : R. Trofenik, 1969. – Str. 112-125.*
II 14734
144. *Skanderbeg in der serbischen Literatur. // Studia albanica monacensia. – München : R. Trofenik, 1969. – Str. 146-175.*
II 14725
145. *Писма Аници Савић-Ребац. // Летопис Матице српске. – Год. 165, књ. 443, св. 2 (фебруар 1989), стр. 237-262.*
Ч 945
146. *Das Renegatenproblem im "Gorski Vijenac" : (zu P. P. Njegoš` hundertstem Todestag). – [München : s. n., s. a.]. – Str. 73-94.*
БК_{4a} 2446

SCHUBERT, Gabriella

Габриела Шуберт [Gabriella Schubert]

Рођена 1943. у Будимпешти. Основну школу завршила је у Будимпешти, а гимназију и студије славистике и балканологије у Западном Берлину. Магистрирала је 1977. године у Берлину (*Die Ungarischen Lehnwörter im Serbokroatischen unter besonderer Berücksichtigung der Rückentlehnungen*). Од маја 1977. била је научни асистент на Одсеку балканологије Берлинског универзитета. Докторирала ја 1981. у Берлину (*Ungarische Einflüsse in der Terminologie des öffentlichen Lebens der Nachbarsprachen*). Докторска теза јој је потврђена од стране "Südosteuropa-Gesellschaft München". Од 1986. академски је саветник у Балканолошком институту у Берлину. Бави се балканологијом и славистиком.

147. *Auf der Suche nach der eigentlichen Heimat : Jakov Ignjatović und Danilo Kiš. // Auf der Suche nach einer grösseren Heimat. – Jena : Collegium Europaeum Jenense, 1999. – Str. 89-103. – (Schriften des Collegium Europaeum Jenense ; 20).*
НБС II 439962

Историчари уметности

BROCKHAUS, Heinrich

148. *Die Kunst in den Athos-Klöstern : Mit 25 Text-Abbildungen, 1 Karte, 7 Steindruck- und 23 Lichtdruck-Tafeln.* – 2. Auflage. - Leipzig : F. A. Brockhaus, 1924. – 335 str., 31 tabla.
У₄ 36

BUJNOCH, Josef

149. *Zwischen Rom und Byzanz : Leben und Wirken der Slavenapostel Kyrillos und Methodios nach den Pannonischen Legenden und der Klemensvita : Bericht von der Taufe Rußlands nach der Lauerentiuschronik / übersetzt, eingeleitet und erklärt von Josef Bujnoch.* – Graz ; Wien ; Köln : Styria, 1976. – Str. 197. – (Slavische Geschichtsschreiber ; Bd. 1).
И₄ 1732

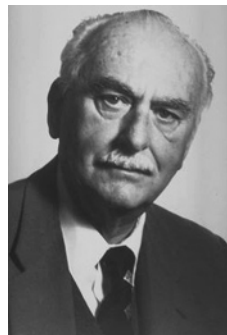
BURIAN, Maria Luise

150. *Die Klosterkirche von Studenica : Ein Beispiel für Begegnung armenischer, byzantinischer und italienischer Formen in der Architektur und Plastik des mittelalterlichen Serbiens.* – [S. l.] : Bernhard Sporn, 1934. – 61 str., [16] tabli.
У₄ 9

DEMUS, Otto

Otto Demus [Otto Demus]

Византолог, историчар средњевековне уметности. Професор Универзитета у Бечу на катедри за Средњовековну уметност – одсек византијска уметност. Међународно признати угледни византолог, специјалиста за монументалну византијску уметност. Рођен је 4.11.1902. године у малом аустријском градићу Harland код St. Pölten-а (Северна Аустрија), а умро је 17.11.1990. године у Бечу. Објавио већи број опште познатих монографија и синтеза о византијској уметности, у којима је велики део својих истраживања везао и за проучавање српског средњовековног зидног сликарства.

151. *Studien zur Byzantinischen Buchmalerei des 13. Jahrhunderts.* // *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinischen Gesellschaft.* – Bd. 9 (1960), str. 77-89.
Ч₄ 151
152. *Die Rolle der Byzantinischen Kunst in Europa.* // *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinischen Gesellschaft.* – Bd. 14 (1965), str. 139-155.
Ч₄ 151

153. *Byzantine Art and the West*. – New York : New York University ; London : Weidenfeld and Nicolson, 1970. – XXI, 274 str. : ilustr. – (The Wrightsman Lectures ; Vol. 3).
III 1806

DÖLGER, Franz

154. *Mönchsland Athos : mit 183 Abbildungen und 1 Karte*. / mit Beiträgen von Franz Dölger, E. Weigand und A. Deindl ; herausgegeben von Franz Dölger. – München : F. Bruckman, 1945. – 305 str. : ilustr.
Y₄ 406
155. *Aus den Schatzkammern des Heiligen Berges, 115 Urkunden und 50 Urkundensiegel aus 10 Jahrhunderten : Textband ; Tafelband*. - München : Bisher F. Bruckma, 1948. – 2 knj. – (368 str. ; 128. str. tabli ilustr.).
И₄ 1797
156. *Byzanz und die europäische Staatenwelt*. – [S. l.] : Buch-Kunstverlag, 1953. – 382 str.
И₄ 1907
157. *Byzantinische Diplomatie : 20 Aufsätze zum Urkundenwesen der Byzantiner*. – Speyer am Rhein : Buch-Kunstverlag, 1958. – XVI, 419 str., [27 tabli].
И₄ 1870

DUFRENNE, Suzy

158. *Der Serbische Psalter*. / Textband unter Mitarbeit von Suzy Dufrenne, Svetozar Radojčić, Rainer Stichel, Ihor Ševčenko ; herausgegeben von Hans Belting. – Faksimile - München. - Wiesbaden : L. Reichert, 1978 - (Stuttgart : Chr. Scheufele). - 360 str. : faks.
P₁ 1003

FALLMERAYER, Jakob Filip

159. *Hagion Oros : oder Der Heilige Berg Athos*. – Wien : Herder, 1949. – 163 str.
K₄ 2303

HAFNER, Stanislaus

160. *B. Kopitar und die slawischen Handschriften der Athosklöster*. // Südostforschungen. – Band 18 (1959), str. 89-122.
Ч₄ 939
161. *Studien zur altserbischen dynastischen Historiographie*. – München : R. Oldenbourg, 1964. – 141 str. – (Südosteuropäische Arbeiten ; 62).
II 2878
162. *Serbisches Mittelalter : Alteserbische Herrscherbiographien. Bd. 1, Stefan Nemanja nach den Viten des hl. Sava und Stefans des Erstgekrönten*. / übersetzt, eingeleitet und erklärt von Stanislaus Hafner – Graz ; Wien ; Köln : Styria, 1976. – 176 str., [1] karta. – (Slavische Geschichtsschreiber ; Bd. 2).
И₄ 1732

163. *Serbisches Mittelalter : Altserbische Herrscherbiographien. Bd. 2, Danilo II und sein Schüler : Die Königsbiographien* / übersetzt, eingeleitet und erklärt von Stanislaus Hafner – Graz ; Wien ; Köln : Styria, 1976. – 336 str., [1] karta. – (Slavische Geschichtsschreiber ; Bd. 9)
И₄ 1732

HALLENSLEBEN, Horst

164. *Die Monumentalmalerei in Serbien und Makedonien : vom 11. bis zum frühen 14. Jahrhundert . Bd. 5, Die Malerschule des Königs Milutin : Untersuchungen zum Werk einer byzantinischen Malerwerkstatt zu Beginn des 14. Jahrhunderts.* - Giessen : Wilhelm Schmitz, 1976. - 183 str., [6] str. tabli : ilustr. - (Osteuropastudien der Hochschulen des Landes Hessen ; Reihe 2. Marburger Abhandlungen zur Geschichte und Kultur Osteuropas ; Bd. 3-5).
II 23889/5

HAMANN – MAC LEAN, Richard

165. *Die Monumentalmalerei in Serbien und Makedonien : vom 11. bis zum frühen 14. Jahrhundert . Bd. 2, Grundlegung zu einer Geschichte der Mittelalterlichen Monumentalmalerei in Serbien und Makedonien.* - Giessen : Wilhelm Schmitz, 1976. - XXIV, 351 str., 48 str. tabli, [8] listova tabli, [1] savijen list : ilustr. - (Osteuropastudien der Hochschulen des Landes Hessen ; Reihe 2. Marburger Abhandlungen zur Geschichte und Kultur Osteuropas ; Bd. 3-5).
II 23889/2

HUNGER, H.

166. *Kaiser Johannes V. Palaiologos und der Heilige Berg.* // Byzantinische Zeitschrift – Bd. 45 (1952), str. 357-379.
Ч₄ 205

KÄMPFER, Frank

167. *Drei Veduten des Klosters Studenica – Methodisches zu serbischen Kupferstichen des 18. Jahrhunderts.* // Ethnogenese und Staatsbildung in Südosteuropa. - str. 29-39, [4] table ilustr.
II 60421
168. *Ungelöste Probleme in der Biographie des heiligen Sava von Serbien.* // Byzantinoslavica – Revue Internationale des Études Byzantines. – Tome 46, sv. 2, (1985), str. 153-167.
Ч₁₀ 22

KRETZENBACHER, Leopold

169. *Legende und Athos-Ikone : zu Gegenwartsüberlieferung, Geschichte und Kult um die Marienikone der "Dreihändigen" im Serbenkloster Hilandar.* // Südostforschungen. – Band 21 (1962), str. 22-44.
Ч₄ 939
170. *Kynokephale Dämonen südosteuropäischer Volksdichtung : Vergleichende Studien zu Mythen, Sagen, Maskenbräuchen um Kynokephaloi, Werwölfe und südslawische Pesoglavci : mit 10 Abbildungen im Text und 7 Kunstdrucktafeln.* – München : Dr. Rudolf Trofenik, 1968. – 145 str.
II 18983

NICKEL, Heinrich L.

171. *Byzantinische Kunst*. – Leipzig : Koehler & Amelang, [S. a.] – 226 str., [13] str., [1] presavijen list.
II 4969

SCHUG – WILLE, Christa

172. *Bizant i njegov svijet*. / prevela s njemačkog Snješka Knežević – Rijeka: Otokar Keršovani, 1970. – 263 str. ; ilustr.
Prevod dela : Byzanz und seine Welt.
II 12168

SPUNDA, Franz

173. *Der heilige Berg Athos : Landschaft und Legende*. – Leipzig : Insel, 1928. – 267 str.
T₄ 98

WESSEL, Klaus

174. *Ikonenprobleme*. // Jahrbuch der Österreichischen Byzantinischen Gesellschaft. – XVI Internationaler Byzantinistenkongress. - Akten 2/6 – 32/6 (1982), str. 305-314.
Ч₄ 151

Историчари

AITZETMÜLLER, Rudolf

175. *Paraenesis : Die altbulgarische Übersetzung von Werken Ephraims des Syrers. Band 2*. / herausgegeben Georg Bojkovsky und Rudolf Aitzetmüller. – Freiburg : U. W. Weiher, 1986. – 345 str. - (Monumenta Linguae Slavicae Dialecti Veteris. Fontes et Dissertationes ; Tom 22).
II 53154/2

BOECKH, Katrin

176. *Von den Balkankriegen zum Ersten Weltkrieg : Kleinstaatenpolitik und ethnische Selbstbestimmung auf dem Balkan*. – München : Oldenburg, 1996. – 418. str. : ilustr. – (Südosteuropäische Arbeiten ; 97).
II 59498

CALIC, Marie-Janine

177. *Sozialgeschichte Serbiens : 1815 – 1941 : der aufhaltsame Fortschritt während der Industrialisierung*. – München : Oldenburg, 1994. – 496 str. : graf. prikazi . – (Südosteuropäische Arbeiten ; 92).
II 67436

178. *Soziale Ungleichheit in Serbien und der Vojvodina (1918-1941): die Verteilung der Bildungschancen*. // Aspekte ethnischer Identität. – München : R. Oldenburg, 1991. – Str. 121-159.
II 41689

DÜHRER, Lutz

179. *Bulgarien und Bulgaren in deutschen Reisebeschreibungen des 14. bis 17. Jahrhunderts.* // *Balkanistic Forum.* – God. 2, br. 3 (1993), str. 27-37.
Ч₂₂ 32

GROTHUSEN, Klaus-Detlev

180. *Jugoslawien* / herausgegeben von Klaus-Detlev Grothusen. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1975. – 566 str. : tabelle + geografska karta (1). - (Südosteuropa-Handbuch ; Bd. 1).
II 25444/1
181. *Bulgarien* / herausgegeben von Klaus-Detlev Grothusen. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1990. – VII, 815 str. : tabelle + geografska karta (1). - (Südosteuropa-Handbuch ; Bd. 6).
II 25444/6

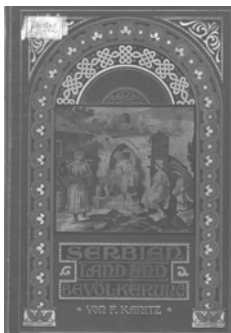
HANNICK, Christian

182. *Sprachen und Nationen im Balkanraum : Die historischen Bedingungen der Entstehung der heutigen Nationalsprachen* / herausgegeben von Christian Hannick. – Köln ; Wien : Böhlau, 1987. – VII, 217 str. - (Slavistische Forschungen ; Band 56).
II 63708

HOESCH, Edgar

183. *Geschichte der Balkanländer : von der Frühzeit bis zur Gegenwart.* – München : C. H. Beck, 1993. – 375 str. – (Beck's Historische Bibliothek).
II 57804

KANITZ, Felix

“Das Königreich Serbien und das Serbenvolk : von der Römerzeit bis zur Gegenwart.”

*Феликс Каниц [Felix Philip Kanitz]
(1829-1904)*

Путописац, балканолог и етнограф. Од ране младости интересовао се за сликарство и показивао таленат за цртање. После завршеног основног образовања, почео је да учи графику и литографију. Преселио се у Беч, где је августа 1848. постао сарадник илустрованог часописа *Leipziger Illustrierte Zeitung* и то је остао до краја живота. Због природе свог посла био је принуђен на честа и дуга путовања по Западној Европи, која је користио за стицање знања из историје уметности, археологије и опште културе. Формално универзитетско образовање никада није стекао. Као доброг цртача редакција листа послала га је 1856. у северну

Италију да ради илустрације са путовања цара Јосифа, а 1858. на Балкан, да направи цртеже и описе места на којима су се водиле устаничке борбе. Прошавши тада Босну, Херцеговину, Црну Гору и Далмацију, увидео је колико су оскудна била знања Европе о балканским земљама. У Србију је први пут дошао 1859., прошао је и Албанију, а у периоду 1860-1875. чешће путовао у Бугарску, којој је, према сопственим речима, посветио своје животно дело *Дунавска Бугарска и стара планина*. Ипак се најчешће враћао Србији, чији је језик добро познавао. Резултат његових путовања биле су бројне студије и монографије, којима је Кнежевину Србију представио Европи у најлепшем светлу. Предмет Каницових интересовања били су: преисторија, археологија, средњовековна уметност, географија, картографија, етнологија и нововековна историја. Због својих заслуга постао је дописни члан Српског ученог друштва 1869., а 1902. почасни члан Српске краљевске академије.

184. *Das Königreich Serbien und das Serbenvolk : von der Römerzeit bis zur Gegenwart.* – Leipzig : Bernhard Meyer, 1904-1909. – 2 knj.
Bd. 1 : Land und Bevölkerung. – 1904. – 653 str. : illustr.
Bd. 2 : Land und Bevölkerung / durchgesehen und ergänzt von Bogoljub Jovanović. – 1909. – 594 str. : illustr.
P₁ 902
185. *Srbija : zemlja i stanovništvo : od rimskog doba do kraja XIX veka.* – Beograd : SKZ, 1985. – 2 knj. (717 str. ; 667 str.).
II 42735/1,2

KASER, Karl

186. *Die Entwicklung der Zadruga in der Kroatisch-Slawonischen Militärgrenze. // Der Islamisierungsprozess auf der Balkanhalbinsel. / Milan Vasić.* – Graz : Institut für Geschichte der Universität, Abteilung Südosteuropäische Geschichte, 1985. – Str. 14-25. - (Zur Kunde Südosteuropas ; 2/14).
I 30516

187. *Perspectives for a historical-anthropological research of the Balkans. // Between the archives and the field : A dialogue on historical anthropology of the Balkans.* – Belgrade : Udruženje za društvenu istoriju ; Graz : Institut für Geschichte der Universität, Abteilung Südosteuropäische Geschichte, 1999. – Str. 21-34. - (Zur Kunde Südosteuropas ; 2/27).
I 44709
188. *Between the Archives and the Field : a dialogue on historical anthropology of the Balkans.* / Miroslav Jovanović, Karl Kaser, Slobodan Naumović (eds.) ; [translation Aleksandar Bošković, Nina Dobrković]. – Belgrade : Udruženje za društvenu istoriju ; Graz : Institut für Geschichte der Universität, Abteilung Südosteuropäische Geschichte, 1999. – 276 str. (Zur Kunde Südosteuropas ; Bd. 2/27) (Teorija 1).
HK I 658
189. *Macht und Erbe : Männerherrschaft, Besitz und Familie im östlichen Europa : (1500-1900).* – Wien ; Köln ; Weimar : Böhlau, 2000. – 343 str. - (Zur Kunde Südosteuropas ; 2/30).
I 45473
190. *Freier Bauer und Soldat : Die Militarisierung der agrarischen Gesellschaft an der kroatisch-slawonischen Militärgrenze : (1535-1881).* – Wien ; Köln ; Weimar : Böhlau, 1997. – 688 str. : illustr. - (Zur Kunde Südosteuropas ; 2/22).
I 42310
191. *Handbuch der Regierungen Südosteuropas (1833-1980).* – Graz : Institut für Geschichte der Universität, Abteilung Südosteuropäische Geschichte, 1981-1984. – 3 knj.
Bd. 1 – 1981. – 634 str. - (Zur Kunde Südosteuropas ; 2/9).
Bd. 2 – 1982. – 573 str. – (Zur Kunde Südosteuropas ; 2/10).
Bd. 3 – 1984. – 348 str. - (Zur Kunde Südosteuropas ; 2/11).
I 26157

KRAUSE, Friedhilde

192. *Deutsche Reisende über Serbien und Montenegro um die Mitte des 19. Jahrhunderts.* – Friedrich August II, Heinrich Stieglitz und Felix Kaniz. // Serben und Deutsche : Traditionen der Gemeinsamkeit gegen Feindvölker. – Str. 183-194.

REISWITZ, Albrecht J. von

193. *Belgrad, Berlin, Berlin, Belgrad : 1866-1871.* – München und Berlin : R. Oldenbourg, 1936. – 242 str.
ПБ₂₂ 199

ROTHER, Hans

194. *Die Entstehung der slavischen Kulturen und ihre Bedeutung in der heutigen Welt. // Slawische Kultur und europäische Geschichte : Vorträge auf der Internationalen UNESCO-Konferenz Minsk, 1982.* / von H. Pothe, E. Hösch, F. Scholz, P. Olesch – Köln ; Wien : Böhlau, 1984. – Str. 9-23. - (Schriften zur Förderung der slawischen Studien ; 8).
II 63889

SCHÖNFELD, Roland

195. *Südosteuropa in Weltpolitik und Weltwirtschaft der Achtziger*. – München : Oldenbourg, 1983. – 266 str. - (Untersuchungen zur Gegenwartskunde Südosteuropas ; Bd. 21).
II 37445

SUNDHAUSSEN, Holm

196. *Geschichte Jugoslawiens : 1918 – 1980*. – Stuttgart [etc.] : Kohlhammer, 1982. – 224 str.
II 39285
197. *Historische Statistik Serbiens 1834 – 1914 : mit europäischen Vergleichsdaten*. – München : Oldenbourg, 1989. – 645 str. : ilustr. ,
tabelle. – (Südosteuropäische Arbeiten ; 87).
II 50095

TPOEBST, Stefan

198. *Die bulgarisch-jugoslawische Kontroverse um Makedonien 1967-1982*. – München : Oldenbourg, 1983. – 249 str. - (Untersuchungen zur Gegenwartskunde Südosteuropas ; Bd. 23).
II 38436

WENDEL, Hermann

*Herman Vendal [Hermann Wendel]
(8. 3. 1884 – 3. 10. 1936)*

Један од најбољих стручњака, у првој половини 20. века, за историју јужних Словена. У родном месту завршио је гимназију, а филозофију и историју на Универзитету у Минхену. Још у току студирања постао је сарадник и уредник разних социјалистичких листова и часописа. Са 27 година улази као представник Социјалдемократске странке у Рајхстаг, у којем ће бити најмлађи посланик.

По завршетку Првог светског рата напушта политику и потпуно се посвећује писању. Херман Вендел је показао изузетну наклоност и интересовање за југословенски покрет и проблеме Југоисточне Европе. Своја знања заснивао је на исцрпном коришћењу грађе и литературе, као и честим путовањима по јужнословенским областима. Међу делима из историје јужнословенских народа издваја се обимна синтеза о стварању Југославије, као и Студија о Бизмарку у Србији 1866. године. У Франкфурту на Мајни је 1921. године основао немачко-југословенско друштво са циљем да културно приближи ова два народа. Почасни члан Матице Српске постао је 1923. године. Био је и дописни члан Сцхоол оф Славониц Студиес у Лондону, једног од најугледнијих славистичких центара. Београдски Универзитет га је за научни рад о Јужним Словенима изабрао 1929. године за почасног доктора.

199. *Südosteuropäische Fragen.* – Berlin : S. Fischer, 1918. – 255 str.
 П 4194
200. *Aus und über Südslawien.* – Berlin : Buchhandlung Vorwärts, 1920. – 111 str.
 БП₄ 20
201. *Von Marburg bis Monastir : Eine südslawische Reise.* – Frankfurt am Main : Frankfurter Societas, 1921. – 126 str. : ilustr.
 Sa posvetom Hermana Vendela.
 K₄ 130
202. *Aus dem südslawischen Risorgimento.* – Gotha : Friedrich Andreas Perthes, 1921. – 199 str.
 И₄ 1311
203. *O Jugoslaviji, Italiji, Albaniji i Nemačkoj : šest rasprava.* – Beograd : Napredak, 1921. – 83 str.
 П 308
204. *Kreuz und quer durch den slawischen Süden : Von Marburg bis Monastir - Von Belgrad bis Buccari - Krainer Tage.* – Frankfurt am Main : Frankfurter Societats, 1922. – 297 str. : ilustr.
 Г₄ 513
205. *Südslawische Silhoetten.* – Frankfurt am Main : Frankfurter Societats, 1924. – 219 str.
 K₄ 489
206. *Die Habsburger und die Südslawenfrage.* – Belgrad ; Leipzig : Geza Kohn, 1924, 112 str.
 БП₄ 23
207. *Der Kampf der Südslawen um Freiheit und Einheit.* – Frankfurt am Main : Frankfurter Societats, 1925. – 798 str.
 П₄ 861
208. *Borba Jugoslovena za slobodu i jedinstvo.* – Beograd : Narodna prosveta, 1925. – 744 str.
 И 165/8
209. *Aus der Welt der Südslawen : Politisches, Historisches, Sozialistisches, nebst zwei Südslawienfahrten und Nachdichtungen südslawischer Lyrik.* – Berlin : J.H.W.Dietz Nachfolger, 1926. – 282 str.
 Г₄ 421
210. *Bismarck und Serbien im Jahre 1866 : auf grund der Akten des Auswärtigen Amts zu Berlin, des Haus-, Hof- und Staatsarchives zu Wien und des Serbischen Staatsarchives zu Belgrad.* – Berlin : Otto Stollberg, 1927. – 134 str.
 И₄ 638
211. *Gete i jugoslovenski svet.* – Beograd : Geca Kon, 1932. – 40 str.
 БKa 335
212. *Bugari i makedonsko pitanje. // O Makedoniji i Makedoncima : članci: Vendl, Rizov, Tošić.* – Krf : U Državnoj štampariji Kraljevine Srbije, 1918. - Str. 5-8.
 БИ 570

**Славистичке колекције, часописи и библиографије
на немачком језику**

213. *Byzantinische Zeitschrift*. – München und Leipzig : K. G. Saur.
Ч₄ 205
214. *DEMOS : Internationale ethnographische und folkloristische
Informationen*. - Berlin : Zentralinstitut für Geschichte,
Wissenschaftsbereich Kulturgeschichte.
Ч₂₂ 63
215. *Die Welt der Slaven : Vierteljahrsschrift für Slavistic*. – Wiesbaden : Otto
Harrassowitz.
Ч₄ 56
216. *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*. - Wien : Österreichische
Akademie der Wissenschaften.
Ч₄ 151
217. *Onomastica Slavogermanica*. – Berlin : Akademie Verlag
V 625
218. *Südost-Forschungen : Internationale Zeitschrift für Geschichte, Kultur und
Landeskunde Südosteuropas*. – München : R. Oldenbourg.
Ч₄ 939
219. *Wiener Slavistisches Jahrbuch*. – Wien : Österreichische Akademie der
Wissenschaften.
Ч₂₂ 34
220. *Wiener Slawistischer Almanach*. – Wien : Gesellschaft zur Förderung
slawistischer Studien
V 603
221. *Zeitschrift für Balkanologie*. – Wiesbaden : Harrassowitz.
Ч₄ 999
222. *Zeitschrift für Slawistik*. – Berlin : Institut für Slawistik der Humboldt-
Universität zu Berlin ; Abteilung Slawistik des Osteuropa-Instituts der
Freien Universität zu Berlin.
Ч₄ 151
223. *Bibliographie zur Balkanphilologie*. / Helmut Wilhelm Schaller. –
Heidelberg : Carl Winter – Universitätsverlag, 1977. – 109 str.
II 65323
224. *Bibliographie slawistischer Publikationen aus der Deutschen
Demokratischen Republik 1973-1977*. / Karl Gutschmit, Heinz Pohrt,
Johannes Schultheis. – Berlin : Akademie-Verlag, 1979. – 264 str.

II 8778

225. *Register zu Die Monumentalmalerei in Serbien und Makedonien mit Denkmälerkarte und Beilagen.* - Giessen : Wilhelm Schmitz, 1976. - 63 str., [17] str. Tabli, [2] savijena lista. - (Osteuropastudien der Hochulen des Landes Hessen ; Reihe 2. Marburger Abhandlungen zur Geschichte und Kultur Osteuropas ; Bd. 3-5)
II 23889
226. *Südosteuropa – Bibliographie. Band 1, 1945-1950, 1. Teil : Slowakei, Rumänien, Bulgarien.* / herausgegeben von Fritz Valjavec. – München : R. Oldenbourg, 1956. – 91 str.
H₆ 908 a
227. *Slavistische Studien zum VI. Internationalen Slavistenkongress in Prag 1968* / herausgegeben von Erwin Koschmieder und Maximilian Braun. - München : Dr. Rudolf Trofenik, 1968. – 630 str.
II 13310
228. *Slavistische Studien zum VIII. Internationalen Slavistenkongress in Zagreb 1978* / herausgegeben von Johannes Holthusen, Wolfgang Kasack, Reinhold Oldesch. – Köln ; Wien : Böhlau, 1978. – X, 545 str. - (Slavistische Forschungen; Bd. 22).
II 63689
229. *Slavistische Studien zum IX. Internationalen Slavistenkongress in Kiev 1983* / herausgegeben von Reinhold Oldesch in Verbindung mit Johannes Holthusen, Hans Rothe, Friedrich Scholz. – Köln ; Wien : Böhlau, 1983. - VIII, 648 str. - (Slavistische Forschungen; Bd. 40).
II 63716
230. *Slavistische Studien zum X. Internationalen Slavistenkongress in Sofia 1988.* / herausgegeben von Reinhold Oldesch und Hans Rothe. – Köln ; Wien : Böhlau, 1988. – IX, 743 str. - (Slavistische Forschungen; Bd. 54).
II 63715

Из архиве Универзитетске библиотеке

Разгледница коју је Шмаус написао
Аници Савић-Ребац

SCHMAUS, Alois - pisma Anici Savić-Rebac

231. 9. januar 1951.

Potvrđuje prijem prevoda Njegoševe "Luče".
Ибр. 4079

232. 5. mart 1951.

Zahvaljuje na obaveštenju o pripremi Njegoševe proslave.
Ибр. 4080

233. 12. jul 1951.

Zahvaljuje na poslatim knjigama i separatima i izjavljuje da žali što nije ranije čitao njene radove.
Ибр. 4081

234. 13. februar 1952.

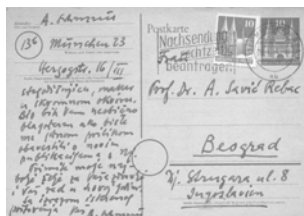
Dobio je časopis "Stvaranje", posvećen Njegošu, pročitao je i prilog Anice Savić-Rebac u njemu.
Ибр. 4082

235. 25. septembar 1952.

Zahvaljuje joj na njenom radu o "Luči" koji mu je poslala i daje sud o njemu.
Ибр. 4083

236. 14. januar 1953.

Žali što je muž Anice Savić-Rebac bolestan. Traži da mu Anica javi više podataka o bolesti kako bi pitao stručnjake za mišljenje o lečenju.
Ибр. 4084

Разгледница коју је Шмаус написао
Аници Савић-Ребац

Садржај

Проф. др Габријела Шуберт: Уводна реч
Prof. dr Gabriella Schubert: Zum Geleit

- Лингвисти
- Фолклористи
- Књижевни историчари
- Историчари уметности
- Историчари

Славистичке колекције, часописи и библиографије на немачком језику
Из архиве Библиотеке

Универзитетска библиотека се захваљује Народној библиотеци Србије и Библиотеци Матице српске из Новог Сада на уступању драгоцених публикација за изложбу о немачким славистима 20 века.

Каталог ове изложбе је одштампан захваљујући финансијској подршци Аустријског културног форума и Гете института у Београду.

Током изложбе одржан је 20. и 21. октобра 2003. године и Округли сто у коме су учествовали стручњаци из Беча, Јене, Берлина, Београда и Новог Сада.

Издају:

Гете институт Београд, Кнез Михаилова 50

<http://www.goethe.de/ms/bel/deindex.htm>

Аустријски културни форум Београд

Универзитетска библиотека Светозар Марковић,

Булевар краља Александра 71

<http://www.unilib.bg.ac.yu>

Народна библиотека Србије, Скерлићева 1

<http://www.nbs.bg.ac.yu>

За издавача:

Др Стела Филипи Матутиновић

Колекција:

Ми и други (уређује др Дејан Ајдачић)

Приредили:

Др Дејан Ајдачић

Добрила Бегенишић, Народна библиотека Србије

Бранка Ногвић

Љиљана Станковић

Мр Никола Марковић

Бојана Мелцер

Штампарија:

Хелета, Јужни булевар 5, Београд

Припрема:

Драгана Гец

Коректура:

Бранка Ногвић

Графички дизајн корица:

Маринко Лугоња

тираж:

500

ISBN 86-7301-011-X